

רקע עיוני

בחידה זו רבקה היא היוזמת והמושכת בחוטים. היא עושה חילוי עמית מנת ליכות את יעקב בברכה, והאת מכוח הנבואה – ש'ל אמר לך יצחק יעבד צעיר'. ידענה זו חידדה את כוח ראייתה ושיפטה באשר לבן היחיד לקבל את ברכת ה', הכן אשר ימשד את דרכו של אברהם ויירש את הארץ. ידיעה זו הושתרה מיצחק, ענינו כהו מראות הפעם. יצחק בירך את יעקב בעל כורחו. גם יעקב פעל כמי שאינו יכול לסייע פקודה – מצוות אמו.

בחידה זו יש שתי בעיות חינוכיות:

- רבקה מצווה את יעקב בנה לרמות את אביו.
- יעקב עומד בתודו, בין מצוותה של אמו לבין קול המצפון הפנימי שלו.

לכן חשוב לחזור בסיפור שהנבואה ניתנה לרבקה וכי ה' אמר לה "ויגיד יעבד צעיר". רבקה פעלה מפני שלא רצתה שיעקב יטעה ויצא ממוי דברים שלא בהתאם לנבואה שנאמרה לה. יתכן שיעקב החליט להשמע למצוות אמו ולפעול לפיה משום שהיא זכא לברכה שהיא קונה מאחיו את הבכורה.

דרך לספר

יצחק זקן, ענינו נחלשין, הוא כבר לא ראה מרוב זקנות. ויקרא יצחק את גשו בנו הגדול ויאמר לו:

"בני... תפד לא וקנתי, לא ירעתי יום מותי"

פסוקים א-ב

"אני זקן, אני מרגיש שעוד מעט אמות. אני רוצה לברך אותך, אבל לפני כן אני מבקש ממך:

ברכת יצחק

24

פרשת תולדות, פרק כג, פסוקים א-כט

לך אל הצאן, הבא לי שני גדיי עיזים טובים ואעשה מהם מטעמים לאביו
כאשר את.

אתה תיקח את המטעמים ותגיש אותם לאביו.

הוא יאכל מן המטעמים ויברך אותך... "

רצוי לעשות כאן הפסקה קצרה כדי שהילדים יקלטו את

הדברים וכדי לעורר ציפייה לתגובתו של יעקב.

יעקב שמע את מה שרבקה אמרה לו.

הוא חש, הוא פחד.

ממה הוא חש?

השאלה מכוונת ליצור אמפתיה למצבו של יעקב.

יעקב אמר:

"עשו איש שעיר, מלא שיער, ואני חלק. אין לי שערות על הגוף כמו לעשו.

אולי אבא ימשש אותי ואז הוא יחשוב שאני צוחק לו, ובמקום לברך

אותי הוא יקלל אותי."

ורבקה ענתה לו:

"אל תדאג, בני, אם אבא יקלל אותך – הקלות יבואו עלי, כי אני אמרתי

לך להביא לו מטעמים."

חשוב להדגיש בנעימת הסיפור את חששותיו של יעקב ואת

לבטיו.

יעקב לא מיהר לעשות את מה שרבקה ציוותה אותו.

הוא היסס: אם ימלא את מצוותה – יוצא שהוא משקר לאביו. אבל

אולי רבקה צודקת, שהרי היא יודעת שעשו מכר לי את הבכורה ועכשיו

אני הבכור. ואולי היא יודעת עוד משהו שאני לא יודע.

רבקה ראתה שיעקב מהסס והאיצה בו: "שמע בקולי, לך והבא לי שני

גדיים."

מבחינה חינוכית חשוב להבליט את הקונפליקט הפנימי של

יעקב ולא להתעלם מכך.

קח נא את כלִיך, את הקשת ואת החץ, לך לצוד ציד ועשה לי מטעמים

כמו שאני אורב."

הכבולים "בני" ו"נא" מדגשים את יחסי הקרבה בין יעקב

לעשו וחשוב להשתמש בהם בסיפור.

וְרַבְקָה שָׁמְעָה בְּדַבַּר יַעֲקֹב אֶל עֵשָׂו בְּנוֹ

פסוק ה'

מה שמעה רבקה:

השאלה נועדה ליצור מעורבות וכן להדגיש את עניין הברכה

כרקע להמשך הסיפור.

רבקה זכרה את מה שה' אמר לה.

וגי' מה ר' אמר לה:

השאלה נועדה לחזור ולהדגיש שה' ראה בעקב את חנן

המתאים לרשת את ברכת אברהם.

רבקה דאגה: מה יהיה עכשיו מוכרחים לפתור את הבעיה.

ה' רוצה שיע' קב יקבל את הברכה, שהוא יהיה ממשיכו של אברהם.

רבקה ניסתרה למצוא פתרון לבעיה.

עשויים, עש' ה' הלך לצוד ציד ולהביא ליצחק מטעמים.

רבקה חשבה והחליטה. היא קראה לעקב בנה ואמרה:

החשוב מעתה את אבך אומר לעשו אחי צדה לי ציד ועשה לי מטעמים

כבני אותך. אבא רצה לברך את עשו. הוא רצה לתת לו את ברכת

ה' ואת הרכי. טחות שה' הבטיח לאברהם."

רבקה שפטים האחרונים מבהירים לילדים מה חשבה רבקה

ויצוה ר' קע למעשיה בהמשך.

עשו ר' קע פה ואמרה:

עשו בני, שמע בקולי ועשה מה שאני מצווה אותך.

הוא הכול על
ומר' לה "ורב
ל' לבן הראוי
עם ויירש את
ו' ויכול לסרב

ומצטון חמיני
ע' אמר' לה "ורב
ע' ויירש את
שעקב ח' ויירש
א' ל' ר' ויירש

רצוי לחזור על פסוק זה פעמיים, תן כדי שהילדים יקלטו את התאמר ותן כדי שהפסוק יהיה שגור במיהם.

מה אמר יצחק לעקב?

יצחק לא הכיר את יעקב כי הדיים שלו היו שעירות שערות כידי עשו. יצחק אכל מן המטעמים ואז הגיע תור הברכה.

לפני שיצחק בירך את יעקב הוא אמר: "גש אל בני נשק אותי".

יעקב ניגש אל אבי ונשקו.

ואז הרגה יצחק את ריח בגדיו ואמר:

"רִיחַ בְּגָדַי רֵיחַ בְּנֵי נֶשֶׁק"

פסוק כז

ויברכהו.

הערה: תמונות בנושא והצעות לפעילות ראו בחלק יצירות אמנות

"ותאמר יעקב אל אביו: אנכי עשוי בברכה" צילום הציור: מוקי בועז

יעקב הלך כמנצחות אמו, לקח שני נזיי עינים והביא לה כדי שתבשיל

מטעמים.

מה אתם חושבים, איך הלך יעקב? האם הוא הלך מחר ובשמחה כמו עשוי?

השאלה כאן להדגיש את לבטני ואת היסוסיו של יעקב.

אפשר להציע לילדים להדגים את הלכתו של יעקב לעומת

הלכתו של עשו.

רבקה לקחה את הנדיים והכנה מהם מטעמים כמו שיצחק אהב.

אחר כך היא לקחה את הנדיים היפים של עשו בנה והלבישה בהם את יעקב, ואת ידיו ואת צווארו החלקים היא עטפה בעורות הנדיים השעירים.

ולבסוף היא נתנה את המטעמים בידי.

יעקב הלך אל יצחק אביו ואמר: "אבי".

ויאמר:

"הֲנַנִּי מִי אֲתֵּךְ בְּנֵי"

פסוק ח

ועקב ענה: "אני... עשו בכבוד. בבקשה, קום נא אבי, אכול מהמטעמים

שהבאתי לך וברך אותי".

חשוב שנגיעמת הקול בקטע הזה תפליט את היסוסיו של

יעקב.

יצחק התפלא ואמר: "כל כך מחר מפאת צידי? בוא הנה בני, גש אלי,

אני רוצה למוש אותך".

יעקב ניגש אל יצחק; יצחק מישש את יעקב ואמר:

"הֲקָל קוֹל יַעֲקֹב וְהִדְדִים יְדֵי עֲשָׂו"

פסוק כב